

Bemærkninger til forslaget

Baggrund for beslutningsforslaget

Mange offentlige institutioners beslutningsprocesser er lukket land for offentligheden, hvilket ofte begrundes med, at det er vigtigt at give en arbejdsplads og dens ledelse arbejdsro. Men offentligheden har brug for at være orienteret om følgerne af de politiske prioriteringer. At politikerne og befolkningen har kendskab til, hvordan de politiske beslutninger omsættes i praksis, hvordan de forvaltes, og hvilke konkrete konsekvenser de har, er hele grundlaget for den demokratiske proces. Det er derfor centralt for et dynamisk demokrati, at de, der oplever følgerne af de politiske beslutninger og har den faglige viden til at forstå, hvad der foregår, tør stå frem. Ved at stå frem med deres viden er de offentligt ansatte med til at lede demokratiet i den rigtige retning ved at dele deres erfaringer med offentligheden. Politisk beslutningstagning foregår i blinde, hvis de, der skal udføre beslutningerne, ikke råber op om beslutningernes konsekvenser.

At stå frem for offentligheden kan imidlertid være at stille sig i en særdeles udsat position. Samtidig er der i disse år et stigende behov for, at offentligt ansatte bringer forhold frem i lyset, som de vurderer er fagligt uforsvarlige, hvad f.eks. sagen om Frank Grevil tydeligt illustrerer. Beslutningsforslaget lægger derfor op til, at Folketinget og regeringen gennem oprettelsen af et nævn til sikring af offentligt ansattes ytringsfrihed tager fat på spørgsmålet om, hvordan man skaber trygge rammer for, at offentligt ansatte kan leve op til deres samfundsansvar. Nævnet anses ikke som den endelige kur for problemet, men som et middel til at udvikle metoder og få overblik over behovet, samtidig med at man med det samme går i gang med at støtte dem, der er ved at komme i klemme. Nævnets formål er at sikre, at ytringsfriheden bliver beskyttet og benyttet, og at forebygge, at offentligt ansatte selv censurerer sig og sætter hæfteplaster over munden på sig selv af misforstået loyalitet eller af frygt for konsekvenserne.

Et sagsforløb omkring, at en offentligt ansat står frem for offentligheden, starter typisk med, at man

først bliver stemplet som »brokkehoved« og så sygemelder sig og til sidst bliver fyret på grund af for højt sygefravær. Det er derfor vigtigt, at offentligt ansatte, der står frem, bakkes op i deres loyalitet over for deres arbejdsopgave. Samtidig forventes et arbejdsklima, hvor det er almindeligt at blande sig, når der er noget, der vedkommer en selv eller vedkommer dem, som den offentligt ansatte har ansvar for, for at kunne imødegå, at mennesker, der er stået frem, bliver isoleret på arbejdspladsen.

Det er særdeles vigtigt at skabe rammerne for en løsning af konflikterne i de tilfælde, hvor dårlig ledelse eller et arbejdsmiljø præget af mangel på solidaritet umuliggør en løsning inden for institutionens egne rammer. Med stigende problemer med rekrutteringen til den offentlige sektor er et godt arbejdsmiljø helt centralt. Beslutningsforslaget tilsigter ikke at skabe en angiverkultur blandt offentlige ansatte, men at skabe et forum til fremme af den åbne dialog og muligheden for kritik inden for det offentlige samt skabe rum for konfliktløsning gennem uvildig eksternt rådgivning og støtte både under og efter en eventuel offentliggørelse. Samtidig har offentligheden brug for tilstrækkelig information til at kunne sikre, at den offentlige sektors effektivitet ikke begrænses ved, at kolleger dækker over hinanden af loyalitet, af frygt for sanktioner eller af frygt for et ry som sladrehanke.

I tilfælde af uansvarlige forhold på arbejdspladsen bør en ansat selvfølgelig først og fremmest kontakte den berørte person eller sin umiddelbart foresatte. Ideelt set bør problemer i offentlige institutioner altid kunne løses ved, at man går den reglementerede kommandovej. Det er imidlertid fuldt forståeligt, at offentligt ansatte holder sig tilbage fra at protestere til ledelsen eller til offentligheden over dårlige dispositioner fra ledelsens side af frygt for represalier eller forbigåelse på arbejdspladsen.

Offentligt ansatte er ansat af os alle, og de har derfor egentlig en pligt til at holde offentligheden orienteret, hvis de vurderer, at der er uforsvarlige forhold på arbejdspladsen. Som tingenes tilstand er i dag, kan det være særdeles svært for offentligt ansatte at leve op til